ABE-1109 Seat No.________

B. A. (Sem. I) Examination

November/December – 2016

Sanskrit : Paper-CC-101

(१) महाभारते सभापर्व – अध्या. ५०–५६

(२) व्याकरणम्

Time : 3 Hours] [Total Marks : **70**

१ नीचेनामांथी गमे ते **चार** श्लोको अनुवाद सहित समजावो : १४

(१) असंतोषः श्रियो मूलं, तस्मात्तं कामयाम्यहम् ।
समुच्छ्रये यो यतते स राजन्परमो नयी ॥ (५०–१८)

(२) नाभिनन्दामि नृपते प्रैषमेतं, मैवं वृथाः कुलनाशा द्बिभेमि ।
पुत्रैभिन्नैः कलहस्ते ध्रुवं स्यादेतच्छङ्के धूतकृते नरेन्द्र ॥
(५१–२८)

(३) दैवं प्रज्ञां तु मुज्णाति तेजश्चक्षुरिवापतत् ।
धातुश्च वशमन्वेति पाशैरिव नरः सितः ॥ (५२–१८)

(४) आहूतो न निवर्तेपमिति मे व्रतमाहितम् ।
विधिश्च बलवान्राजन्दिष्टस्यामि वशे स्थितः ॥ (५३–१३)

(५) त्यजेत्कुलार्थे पुरुषं ग्रामस्यार्थे कुलं त्यजेत् ।
ग्रामं जनपदस्यार्थे आत्मार्थे पृथिवीं त्यजेत् ॥ (५५–१०)

(६) वृक्षानङ्गारकारीव मैनान्धाक्षीः समूलकान् ।
मा गमः ससुतामात्यः सबलश्च पराभवम् ॥ (५५–१६)

(७) द्यूतं मूलं कलहस्यानुपाति मियोभेदाय महते वा रणाय ।
यदास्थितोऽय धृतराष्ट्रस्य पुत्रो दुर्योधनः सृजते वैरमुग्रम् ॥
(५६–१)

(८) जानीमहे देवितं सौबलस्य वेद द्यूते निकृतिं पार्वतीयः ।
पतः प्राप्तः शकुनिस्तत्र यातु मायायोधी भारत पार्वतीयः ॥
(५६–१०)

૨ ''મહાભારતનાં ત્રણ સંસ્કરણો : જય, ભારત અને મહાભારત'' – વિસ્તૃત નોંધ લખો : (૩૦૦ શબ્દોમાં) ૧૪

અથવા

૨ ''મહાભારત માત્ર કાવ્ય જ નહીં પરંતુ ઈતિહાસ અને ધર્મશાસ્ત્ર પણ છે'' – ચર્ચા કરો (૩૦૦ શબ્દોમાં) ૧૪

૩ ધૃતરાષ્ટ્ર-દુર્યોધન સંવાદ તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો. (૩૦૦ શબ્દોમાં) ૧૪

અથવા

૩ મહાભારતના કાવ્ય સ્વરૂપની ચર્ચા કરો. (૩૦૦ શબ્દોમાં) ૧૪

૪ નીચેનામાંથી ગમે તે **બે** વિશે ટૂંકનોંધ લખો : (૧૫૦ શબ્દોમાં) ૧૪

(૧) વિદુરનો ઉપદેશ

(૨) દ્યૂત સભાનું વર્ણન

(૩) મહાભારતની શૈલી

(૪) સભાપર્વ શીર્ષક

૫ નીચેનામાંથી ગમે તે **સાત** પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૪

(૧) પ્રારબ્ધ વિપરીત હોય તો શું થાય છે ?

(૨) ભૂમિ કોને ગળી જાય છે ?

(૩) ધૃતરાષ્ટ્ર ભવનમાં યુધિષ્ઠિરે કેવી રાણી ગાંધારીને જોઈ ?

(૪) યુધિષ્ઠિરે સૌપ્રથમ દાવમાં શું મૂક્યું ?

(૫) બગીચામાં માળી કેવી રીતે ફુલ ચૂંટી લે છે ?

(૬) મહાભારતમાં કેટલા પર્વો છે ? કોઈપણ પાંચ પર્વોના નામ આપો.

(૭) राम અને कवि નું પ્રથમા બહુવચનનું રૂપ આપો.

(૮) वन અને बाला નું તૃતીયા દ્વિવચનનું રૂપ આપો.

(૯) माला અને हरि નું ચતુર્થી બહુવચનનું રૂપ આપો.

(૧૦) गुरौ અને धेन्वाम् રૂપો ઓળખાવો.

(૧૧) नदीः અને मात्रे રૂપો ઓળખાવો.

(૧૨) पितुः અને मधुने રૂપો ઓળખાવો.